

legenheid een consumptie te gebruiken. Daarna wordt een wandeling gemaakt langs de Ninglinspo. Het zal de deelnemers opvallen, dat we hier vanuit een vruchtbare en welvarende streek in een woest rotsachtig en onvruchtbaar gebied zijn terecht gekomen. De bodem wordt hier nl. weer gevormd uit een kalkarm gesteente, het cambrium, dat de oudste formatie is, die wij op deze tocht kunnen aantreffen. Wij kennen dit gesteente reeds van onze excursie naar de Baraque Michel.

Wat er langs de Ninglinspo te beleven valt, blijft voorlopig geheim. Over de naam Chaudière (warmwaterketel) mag men nadenken. Eveneens over Bain de Diane (badkuip van Diana).

Voor deelnemers, die niet goed ter been zijn, nog het volgende: Het mooiste gedeelte van de wandeling is zo gekozen, dat het ook door hen te maken is. Zij kunnen zich dus zonder bezwaar voor deze excursie opgeven.

De excursie staat onder leiding van Dr. S. J. Dijkstra.

Kosten, aanmelding en vertrekuren van de autobus.

Kosten voor leden en hun huisgenoten f 4,50 (inclus.) per persoon, voor niet-leden f 6,— (inclus.).

Aanmelding kan uitsluitend geschieden door overschrijving of storting van het verschuldigde bedrag op postrekening 1036366 t.n.v. het Natuurhistorisch Genootschap te Maastricht met vermelding van de plaats, waar men wenst in te stappen. Wanneer men voor meerdere personen gireert, dan moet de houder van de postrekening tevens op het strookje vermelden de namen (met voorletters) van de andere deelnemers. Dit laatste in verband met het opmaken van de lijst van deelnemers, nodig voor de grensoverschrijding. Aanmelding vóór 20 april. Alle deelnemers moeten in het bezit zijn van een paspoort, niet ouder dan vijf jaar, of van een geldige toeristenkaart.

Vertrekuren: 8,30 Geleen (Schunck)

8,35 Sittard (station)

8,45 Staatsmijn Emma (oude ingang)

9,00 Heerlen (Royal Theater bij station)

9,15 Valkenburg (hotel Bellevue)

9,30 Maastricht (station).

UITNODIGING TOT FILMAVOND

De afdeling Limburg van de Nederl. Geologische Vereniging nodigt de leden van het Genootschap uit tot bijwoning van een filmavond in het Natuurhistorisch Museum op zaterdag 28 april, om 20,15 uur (kwart over acht). Buiten de zeer interessante hoofdfilm „Een reis in de oertijd” van J. Augusta, zullen nog enkele kleinere films vertoond worden, o.a. Ondergrondse rivieren en grotten.

DE OMSLAGTEKENING

De tekening op de omslag is een door Charles Eyck gemaakte schets van een wandschildering uit de grot „Trois Frères”, naar een reproductie van abbé Breuil in zijn „Quatre cents siècles d'art pariétal”. De grot „Trois Frères” is gelegen bij Montesquieu-Avantès (Dép. Ariège), ongeveer 50 km ten Z. van Toulouse. De grot bevindt zich op het landgoed van graaf Henri Bégouen, die in 1934 met zijn drie zoons deze grot ontdekte.

De figuur stelt voor een bison met een menselijk achterlijf en behoort tot de zg. „Tovenarsfiguren” of mensen met een dierenmasker, welke de op de wand afgebeelde dieren schijnen te beheersen.

Charles Eyck werd 24 maart j.l. 65 jaar. Wij wensen onze sympathieke medewerker nog vele vruchtbare jaren.

VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

te Heerlen, op 14 februari 1962

De heer Mientjes had eind oktober nog parende libellen gezien in de Peel. Dit lijkt wel erg laat, doch wanneer men er „Die Libellen unserer Heimat” van Schiemenz op na slaat, blijkt dat enkele soorten zich juist in deze tijd voortplanten. Br. Arnoud deelt iets mede over de levensgewoonten van deze insecten. Hij heeft ook weer enkele Trichoptera-larven meegebracht, en wel een soort, waarvan de larve een ander huisje bewoont dan de pop. Hij vertelt, hoe de larve in staat is, zich in het huisje om te draaien en op welke manier de pop de toegangswegen afsluit. Later hoopt hij uitvoeriger mededelingen te kunnen doen.

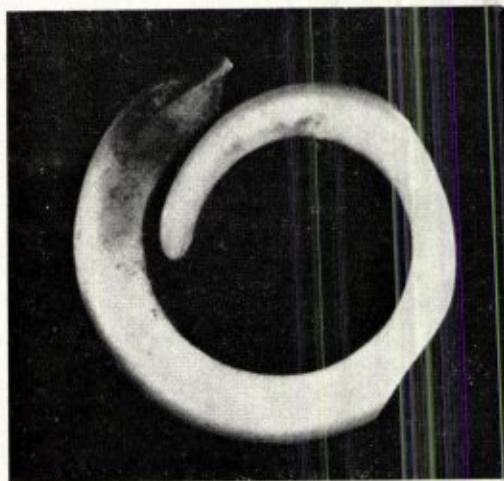
De heer **Bex** heeft een exemplaar van een Neuropteron tussen een paar glaasjes geklemd, en deze gefotografeerd. De sterke vergroting geeft verbluffend duidelijk weer de bouw van de tere vleugeltjes. Ook laat hij talrijke foto's zien op natuurhistorisch gebied. De heer **Coonen** vertoont gedroogde planten, verzameld te Wylré en in Oostenrijk. Tenslotte worden vogelwaarnemingen besproken door de heer **Bult**: Op 27 december 1961 nam hij een groep putters waar van ongeveer 50 stuks op een met elzen beplant gedeelte van de steenstort van de Stm Hendrik. Een tiental zonderde zich af, en voegde zich bij een groepje sijsjes, dat zich in gezelschap van vinken en kepen ook al te goed deed aan de elzenvruchtjes. Het viel hem op dat alleen de sijsjes in de bomen fourageerden. De overige vinkachtigen beperkten zich tot het oppikken van de op de grond liggende vruchtjes. Aan de Anselerbeek bij Hopel zag hij op 1 januari 1962 een bokje en een witgatje. Op 11 februari 1962 betrapte hij een zwarte specht in de omgeving van de Brunsummerheide bij het uithakken van een nieuwe nestholte in een beuk. Het gat was nog slechts enkele cm diep. Op dezelfde dag zag hij een ijsvogel en een witgatje aan de Gulp.

te Maastricht, op 7 maart 1962

Bij de opening wordt allereerst herdacht het overlijden van onze goede vriend **Edmond Nys t**, een dag nadat hij op onze vorige maandvergadering te Maastricht nog enkele opmerkingen had geplaatst in de discussie over de kat van Haelen. Vervolgens wordt gememoreerd dat de ondervoorzitter, de heer **Mommers**, in alle stilte zijn 70-ste verjaardag heeft gevierd.

Hij vindt er zelf geen kunst aan: je wordt geboren, en wacht verder maar af! Het is echter wel een kunst, je verdienstelijk te maken. En daarin is de heer **Mommers** uitstekend geslaagd.

De heer **Stevens** heeft op 20 februari 1962 in het domein Petersheim te Lanaken in een eikenlaan over een afstand van 100 m niet minder dan 5 spechtesmidsen aangetroffen. Bij de eerste telde hij 239 door de Specht bewerkte dennekegels, afkomstig van de boscomplexen aan beide zijden van de laan. Onder de tweede lagen er ongetwijfeld nog meer. Ook lagen er een aantal onbewerkte kegels, die nog vastzaten aan de twijg, die kennelijk mee was afgerukt. Op 23 februari 1962 vond hij in het dennen-

Olifantstand van een muis. $\times 8$.

Foto Zoölog. Museum Amsterdam

complex in het E.N.C.I.-bos een aantal braakballen van uilen, en op sommige plaatsen ook uitwerpselen. Bij nader onderzoek ontdekte hij 3 ransuilen. De volgende dag telde hij er 7, en op 7 maart totaal 8. Het had die dag gesneeuwd, en merkwaardig genoeg vond hij op de sneeuw geen een braakbal! Was dit te wijten aan een gedwongen vasten? Of was hij te vroeg voor het vinden van braakballen, omdat deze pas tegen de avond geproduceerd worden?

De heer **Gijtenbeek** heeft in het dennencomplex in het E.N.C.I.-bos 3 geschoten ransuilen gevonden, en vraagt zich af, waarom de jagers dit doen. Ransuilen zouden konijnen slaan. Inderdaad wordt in de braakballen wel eens materiaal van jonge konijnen gevonden.

De heer **Poot** toont in een doos een overzicht van de keverfauna van Nederland. Bijzondere aandacht geeft hij aan de neushoornkever, omdat dit dier vroeger vooral gevonden werd in de afval van run op de leerlooierijen. De looistof uit run is verdrongen door chemische looimiddelen. De neushoornkevers komen nu alleen nog maar uit afvalhopen bij zaagmolens te voorschijn. Het hele jaar door kan men de larven daarin aantreffen in verschillende leeftijden.

Bij het uitpluizen van braakballen in het museum uit een partij, die van Banensheide afkomstig was, is een olifantstand van een muis te voorschijn gekomen. **Dr. van Nieuwenhoven** demonstreert deze tand. Ter vergelijking toont

hij tanden met „open” wortels van andere dieren: de hoektanden van een zwijn, de snijtanden van een nijlpaard, de stoottanden van een olifant. Al deze tanden groeien steeds door. De twee snijtanden van de knaagdieren moeten tegen de overeenkomstige tand in de andere kaak afslijten. Als dit niet gebeurt, ontstaan lange krom gegroeide „olifantstanden”. Het bewuste exemplaar vertoont ook duidelijk een vlak gesleten kant op de plaats, waar het dier ermee heeft geknaagd. Zie figuur.

De heer Grégoire wijst op het geregeld voorkomen van zgn. haken op de kiezen van paarden, die dan moeten worden weggevoerd. Bij navraag blijkt ook dit een verschijnsel te zijn van ongelijk wegslijten van de kroon van de kiezen, wanneer die niet helemaal regelmatig in de kaak zijn geplaatst.

De heer Kemp zag op 27 jan. 1962 boven het overstromingsgebied langs de Maas ten N. van Roermond 1 adulte mantelmeeuw (*Larus marinus*). Bij een van de grindgaten ten N. van Stevensweert nam hij op 10 febr. j.l. een zilvermeeuw in volwassen kled waar. Eveneens was er een zilvermeeuw in volwassen kled op 17 febr. 1962 langs de buiten haar oevers getreden Maas tussen Borgharen en Itteren. Was dit soms hetzelfde exemplaar van 10 febr. te Stevensweert? Verder had hij nog de volgende waarnemingen ten N. van Stevensweert. Op 24 febr. verbleef er 1 bergeend. Op die dag waren ook 4 grutto's op doortrek uit hun winterverblijf aldaar gearriveerd. Op 3 maart was er 1 wulp op weg naar zijn zomerverblijfplaats. Verder was er op dezelfde datum 1 stormmeeuw, in volwassen kled. Tenslotte vlogen eveneens op 3 maart ten N. van Stevensweert 8 grauwe ganzen voor hem op. Tijdens hun vlucht kon hij duidelijk de grote licht-grijze middenpartij van de voorvleugel zien, alsmede constateren het ontbreken van een witte „kol” aan de basis van de snavel en de afwezigheid van zwarte vlekken op de lichte buik.

De heer Grégoire informeert, hoe één zo'n stormmeeuw hier op de Maas terecht kan komen. Volgens de heer Kemp vliegt zo'n dier met de kokmeeuwen mee. Waar veel kokmeeuwen zitten, kan men andere soorten aantreffen. De heer van Nieuwenhoven had in de loop van een ochtend in februari tot zijn verwondering geen enkele meeuw tussen de bruggen gezien. De heer Kemp wijst erop, dat de plaats en het

aantal meeuwen in het winterkwartier voortdurend wisselen. Het dagelijkse gedrag van de dieren wordt blijkbaar door toevallige gebeurtenissen geregeld.

Aan het slot van de avond gaf de heer Willems een toelichting bij een aantal door hem gemaakte dia's van lentebloemen en orchideeën, onder de titel „kleurenpracht van het voorjaar”.

te Heerlen, op 14 maart 1962

Wegens de aanhoudende winter waren er op deze vergadering weinig mededelingen betreffende flora en fauna.

De heer Coonen vertoonde een bloeiende *Helleborus niger*, Kerstroos. Gewezen werd op de vreemd gevormde nektar-bevattende orgaantjes in de bloem. Ook is opvallend, dat de familie van de Ranunculaceae, waartoe deze plant behoort, zulke grote verschillen vertoont tussen de geslachten onderling en tevens op het feit, dat zo veel soorten geschikt zijn als tuinplant. De heer Mientjes had een tocht ondernomen naar Aywaille en vandaar meegebracht *Polystichum aculeatum*, Naaldvaren en *Phyllites scolopendrium*, Tongvaren. Deze laatste werd vergeleken met de Bekervaren, *P. hemionites* en een en ander werd medegedeeld over de sporangien.

De heer Kuijper had op 10 Maart de eerste zang van de Veldleeuwrik waargenomen, wat veel later is dan normaal. De heer Bult had een aantal exemplaren van de Rode Wouw gezien op 9 Maart bij het Savelsbos. Hij gaf een uiteenzetting over deze vogel. Ook vertelde hij, dat de Blauwe Kiekendief aan de grens bij Brunssum overwinterde.

DOLINEN IN DE VIJLENERBOSSEN

door

WERNER M. FELDER

In het grote bossencomplex tussen Vaals, Vijlen en Epen, de z.g. Vijlenerbossen, komt op verschillende plaatsen een zeer fraaie en zeldzaam mooi ontwikkelde karstbodem voor. Een karstbodem is een typisch verschijnsel voor een kalkgebied en is een gevolg van de oplossing en verwerking van de kalksteen in de ondergrond. Er ontstaan dan holten in deze ondergrond. De namen „karstbodem” en „karstverschijnselen”